«Сіла, брат, у грамадзе!»

Я. КОЛАС

Сумежжа

ПАСТАЎСКАЯ НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА

Выдаецца з ліпеня 1991 года

№ 20 (63) | 4—17 ЛІСТАПАДА 1994 ГОДА | Цана дагаварная

Свабоднае слова для свабодных людзей „Сумежжа"—95

Правінцыйныя хронікі — Дзень за днём
Насустрач выбарам — Рэха падзей
Лёсы людскія — Прыслухаемся
Кароткі катэхізм хрысціянскай навукі
Новыя вершы — З нагоды
Як жывём? — Супер-факт
Нам пішуць — Пазіцыя
Пыталіся-адказваем — Экспрэс-апытанне
Інфармацыя для роздуму — «Белыя плямы» гісторыі
Каштоўныя парады — Анекдот

Наш індэкс 63986

Кошт падпіскі на паўгода — 1200 руб., на 3 м-цы — 600 руб., на месяц — 200 руб.

Шчыры працаўнік і сумленны беларус — наша газета для вас.

Будзьце з намі, сябры.

ПРЫСЛУХАЕМСЯ

Станіслаў Шушкевіч: перспектывы нашы сумныя

Лукашэнка быў катэгарычным антырыначнікам пад час выбарчай кампаніі. Потым ён, здалося, стаў рыначнікам. Я не думаю, што гэта яго ідэі. Што да ўрада — тут усё ёсць: і кіраўнік, і намеснік. Яны разумеюць але, вы мяне прабачце, калі мне гавораць, што Мяснікові альбо Лінг тым больш рыначнікі, то гэта самы кароткі анекдот і самы смешны. За гэту антыкрызісную праграму нельга будзе спытаць у прэзідэнта, таму што там так многа выканаўцаў, пакуль ён іх будзе разганяць, падбіраць іншых, зноў забудуць, з чаго пачыналі...

У цяперашнім Вярхоўным Савеце нічога не зробіш. Ветэраны будуць змагацца за свае ільготы, аграрыі будуць гаварыць пра тое, што мерзнуць цяплічныя камбінаты. Няма тут разумення адрознення рынку ад кірмашу. Я буду шчаслівы, калі я памылюся і калі да Новага года года мы зменшым тэмпы росту інфляцыі, я публічна прызнаю памылку, што недаацэньваў тую магутную каманду .

РЭПЛІКА

На паклон?

Выступленне прэзідэнта па тэлебачанні ў пятніцу, безумоўна, стане тэмай шматлікіх размоў і каментарыяў. Адно зразумела; пачынаецца ў нашых вярхах канфрантацыя, якая ні чаго добрага не прывядзе. Усё развіваецца як і раней па маскоўскаму, гор каму сцэнарыю. Нашы кіраўнікі ўсіх галін улады не захацелі зрабіць для сябе ніякіх вывадаў. Але пакінем гэта ўбаку. Хацелася б звярнуць увагу на адну акалічнасць выступлення.

Прэзідэнт суверэннай дзяржавы, які на некалькі дзён знік з палітычнага небасхілу і мала каму было вядома, дзе ён сапраўды знаходзіўся (ну няма ў нас яшчэ сапраўднай цывілізацыі) сам заявіў, што ў адзін з гэтых дзён быў у Маскве і меў сустрэчы, гутаркі з кіраўнікамі суседняй дзяржавы, якія былі вельмі плённымі па яго вызначэнні. Але чаму аб гэтым не было паведамленняў у друку? Калі прэзідэнт адной краіны сустракаецца з прадстаўнікамі другой на іх тэрыторыі — гэта ўжо візіт, гэта ўжо пратакол. А дзе тэлевізія, газеты, дзе ганаровая варта? Візіт насіў прыватны характар. Але ж як гаворыць сам прэзідэнт размова ішла аб жыццёва важных для Беларусі пытаннях. Няўжо іх можна абгаворваць у прыватным парадку?

Верагодней за ўсё па старой завядзёнцы мінскі госць ездзіў да маскоўскоўскіх начальнікаў з паклонам. А тут ужо не да пратаколаў і ганаровых варт.

Кар. «Сумежжа».

Сярэдняя зарплата ў ЗША па асобных прафесіях

(долараў у тыдзень)

Юрыст — 990, інжынер-хімік—807, інжынер-механік — 766, фармацэўт — 748, сістэмны аналітык — 711, выкладчык каледжа —711, эканаміст — 704, архітэктар — 667, праграміст ЭВМ — 606, тэхнік тэлефоннай сеткі — 602, слесар-інструментальшчык — 593, дыпламаваная медсястра — 569, тэхнік па рамонту аргтэхнікі — 562, тэхнік-электрык — 556, паліцэйскі-дэтэктыў — 554, выкладчык сярэдняй школы — 545, хімік-тэхнолаг — 530, псіхіатр — 523, бухгалтар — 522, страхавы агент — 513, тэрапеўт — 511, тэхнік-механік — 504, вадаправодчык—495.

З НАГОДЫ

Каму патрэбна такая паказуха?

Відаць, на працягу апошняга года наш Пастаўскі райспажыўсаюз рыхтаваўся да правядзення ў раёне рэспубліканскага семінара па гандлю. Семінары, нейкая вучоба, канечне, патрэбны. Але тое, што робіцца ў Паставах усё больш напамінае часы сумна вядомай паказухі. Прыведзены ва ўзорны стан кірмаш, база, іншыя аб'екты кааператыўнага гандлю, адрамантаваны ўнівермаг, кнігарня, іншыя гандлёвыя ўстановы. Гэта само па сабе і нядрэнна. Але паглядзіце ўважліва: што сёння у горадзе будуецца? Толькі ці амаль што толькі гандлевыя аб'екты ці аб'екты, якія належаць сістэме райспажыўсаюза. Такая шчырая падрыхтоўка да семінара выклікае ўсё-такі адно пытанне: адкуль грошы? Усе стогнуць, што не тое, што пабудаваць, адрамантаваць нічога не могуць. А ў гандлі работы ідуць поўным ходам. Даюць грошы з вобласці? Наш распаўжыўсаюз такі багаты?

Але калі ў нас такі багаты райспажыўсаюз і так спраўна ён працуе, то чаму ў насельніцтва да яго ўсё больш прэтэнзій. Пастаўчане забыліся ўжо на тое, што можна свабодна купіць белы хлеб і хлебабулачныя вырабы. А між тым у суседніх раёнах вобласці такіх праблем няма. Камандзіровачныя з тых раёнаў прывозяць белае і хлеб, які значна смачней за пастаўскі. Чаму ў Паставах практычна немагчыма купіць той жа чай, тварог. Паедзеш у Мінскую вобласць, у Гродзенскую — там бяры колькі хочаш, любых гатункаў. І ў такіх жа невялікіх райцэнтрах, як Паставы. Узяць тую ж гарэлку і гарэлачныя вырабы. Ну не можам мы без іх пакуль што абысціся. Але ў Паставах выбар бедны. А вось у іншых райцэнтрах, асабліва ўбок Мінска ёсць усё. Нават рабіна на кан'яку. Чаму гэта? Калі гэтаму неяк «спрыяе» падрыхтоўка да семінара, то навошта нам такая паказуха. Ды, па ўсім відаць, семінара таго і не будзе. Бо дзейнасць старшыні «Белкаапсаюза» атрымала крайне негатыўную ацэнку прэзідэнта. Аказваецца, у гэтай сістэме не выконваюцца элементарныя правілы абслугоўвання пакупнікоў.

П. УЛЬЯНАВА,
жыхарка г. Паставы.

Айчынная гарэлка вяртаецца ў „камкі"

Сапраўды, нічога пастаяннага, акрамя крызісу, у нашай краіне няма. У канцы кастрычніка беларускі ўрад да 1 сакавіка будучага года ўвёў новы часовы парадак продажу беларускай гарэлкі і лікёра-гарэлачных вырабаў. Гандляваць любімым народам напоем цяпер можна ўсім пры наяўнасці ліцэнзіі і часовага дазволу на права гандлю гэтым хадавым таварам. Адпаведнае даручэнне выдаваць такія дазволы атрымаў і Пастаўскі райвыканкам, а «гарэлачныя» заводы атрымалі права яе адпускаць. Зразумела і чаму гэта робіцца. Пасля неразумнага рэзкага павышэння цаны на «зялёнага змея» дзяржаўны гандаль часта адмаўляецца гарэлку браць, бо рэалізацыя ідзе са скрыпам. Аднак па-ранейшаму атрымаць жаданую ліцэнзію зможа не кожны суб'ект гаспадарання, якому дазволена гандлёвая дзейнасць. У нас, як і раней, вырашае прыбліжанасць да начальства. У магазінах калгасаў «Дружба», «Прагрэс», і іншых, пэўна, беларуская гарэлка хутка з'явіцца. Дарэчы, за 4 апошнія гады вытворчасць гарэлкі на Беларусі ўзрасла ў 1,6 раза, а вось пладова-ягадных він аж, страшна падумаць, у 72 разы.

Жыццю сабачаму не бачна канца

— На працягу 4 апошніх гадоў беларуская дзяржава перакладвае свае пралікі ў рэфарміраванні эканомікі на плечы працоўных.

— На 1-га кастрычніка 1994 г. колькасць зарэгістраваных беспрацоўных складала 99500 чалавек (2% ад колькасці працаздольнага насельніцтва).

— Скрытае беспрацоўе, праца толькі 2—3 дні ў тыдзень ахапіла ўжо 800000 чалавек (15—20% ад колькасці занятых).

— Ды і ў тых, хто працуе, сярэдняя зарплата па доляраваму эквіваленту ў Беларусі — на апошнім месцы сярод рэспублік былога СССР.

— Узровень беларускай зарплаты адстае ад Расіі амаль у 4 разы, ад Літвы — у 3,3 разы, ад Латвіі — 5,2 разы.

— Таптанне на месцы, папулісцкія рашэнні яшчэ больш пагаршаюць сітуацыю ў эканоміцы.

ПРАВІНЦЫЙНЫЯ ХРОНІКІ

Піць выгадней з дзвюх крыніц?

Нейкі час раённым кінавідэапрадпрыемствам кіраваў адстаўны падпалкоўнік А. Калеснікаў. Увогуле не зусім характэрная з'ява: на кіраўнічую пасаду прызначаюць пенсіянера. У наш час, калі рабочых месцаў не хапае, калі не тое, што пенсіянеры, людзі маладога ўзросту, з вышэйшай спецыяльнай адукацыяй не могуць знайсці работу... Але справа ў тым, што ў раёне А. Калеснікаў вядомы як актыўны прыхільнік левых поглядаў, сакратар райкама ПКБ. Ну а кіраўнік раёна В. Чэпік таксама вызначаецца гэтымі поглядамі, ён жа з'яўляецца членам цэнтральнага камітэта гэтай партыі. Таму натуральна, што калі вызвалілася месца начальніка штаба грамадзянскай абароны раёна — яго заняў усё той жа А. Калеснікаў, хаця вышэйшай ваеннай адукацыі ён не мае. Ну а на сваё месца былы дырэктар раённага кінавідэапрадпрыемства прапанаваў, як мы думаем, таксама праверанага таварыша адстаўнога афіцэра І. Грэчышнікава. Па крайняй меры на гэтай пасадзе ён ужо працуе.

Але вось неспадзеўка. Аказваецца, І. Грэчышнікаў з'яўляецца пенсіянерам Расійскай Федэрацыі, там ён прапісаны, там ён грамадзянін. А ў нас былы ракетчык прапісаны яшчэ па афіцэрскаму пасведчанню часоў сваёй службы ў Пастаўскай дывізіі. Гэта ўжо само па сабе з'яўляецца парушэннем. Але хто адкажа на пытанне: як на кіруючую пасаду мог быць прыняты чалавек, які не мае беларускага пашпарта, прапіска якога ў Паставах даўна незаконная? Ці, магчыма, неякім чынам І. Грэчышнікаў атрымаў і беларускі пашпарт? Цікавая ўвогуле сітуацыя. І хто возьмецца яе праясніць?

Кар. «Сумежжа».

ГРАМАДОЎЦЫ РАЯЦЦА

10 лістапада ў Паставах адбылася справаздачна—выбарчая канферэнцыя Пастаўскай раённай філіі Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Грамады. Са справаздачным дакладам аб выніках работы філіі за год выступіў старшыня філіі Міхась Гіль. Затым адбылося абмеркаванне даклада. Для правядзення выбараў кіруючых органаў філіі і выбараў дэлегатаў на з'езд Грамады была абрана падліковая камісія. Дэлегатамі канферэнцыі былі прапанаваны кандыдатуры і ў выніку таемнага галасавання на альтэрнатыўнай аснове большасцю галасоў абраны наступны склад кіраўніцтва філіі: старшыня філіі — Міхась Гіль, намеснік старшыні — Уладзімір Шык, скарбнік — Ірэнеуш Сінкевіч. У склад рэвізійнай камісіі абраны: Язэп Атрахімовіч і Уладзімір Клемята. Дэлегатамі на з'езд Грамады абраны: Міхась Гіль, Васіль Храпавіцкі і Фадзей Цыбульскі. На канферэнцыі абмеркаваны таксама пытанні ўнутрыпартыйнага жыцця і зацверджаны план работы філіі БСДГ на лістапад—снежань.

МЯСЦОВЫ ЛЮД ЗАСТРАШАНЫ

Напрыканцы сваёй камандзіроўкі ў Пастаўскі раён гасцямі газеты «Сумежжа» былі журналісты вядучага ў краіне выдання, члены рэдкалегіі «Народнай газеты» аглядальнікі Павел Якубовіч і Павел Стасевіч. Яны пабывалі ў калгасе «Дружба» пасля эмацыянальнага выступлення на сесіі Вярхоўнага Савета ў раздзеле «рознае» яго старшыні дэпутата Б. П. Шылько, пацікавіліся ходам спраў у гаспадарцы, сустракаліся з людзьмі. Як падалося публіцыстам са сталіцы, вытворчыя паказчыкі калгаса ўвогуле добрыя, а вось выйсці на шчырую гутарку ад душы з вяскоўцамі было няпроста. Час, пэўна, такі, што людзей непакоіць іх будучае, а калгаснікам няпроста глядзець у дзень заўтрашні і цяжка жыць, як усім нам, перш за ўсё маральна. Адбылася таксама гутарка прадстаўнікоў «Народнай газеты» з шэрагам сяброў нашага рэдакцыйнага савета аб надзённых пытаннях жыцця, госці падзяліліся цікавай інфармацыяй аб сітуацыі на Беларусі.

ІДЭІ СТАЛЫПІНА ПРЫЖЫВУЦЦА Ў НАС?

Як стала вядома «Сумежжа», у міністэрстве сельскай гаспадаркі і харчавання распрацаваны праект рэформы гэтай важнейшай галіны. Ва ўсякім выпадку яе ініцыятар, новы міністр Васіль Лявонаў на нядаўняй урадавай прэс-канферэнцыі паведаміў, што прапануемыя меры аналагічныя рэформам, якія праводзіў у Расіі Сталыпін у пачатку стагоддзя. У выпадку адабрэння праграмы Вярхоўным Саветам да канца гэтага года будзе ўзаконена прыватная ўласнасць на зямлю, права залогу зямлі, створаны спецыялізаваныя банкі і страхавыя кампаніі для абслугоўвання сельскай гаспадаркі. Калі ўдасца ажыццявіць задуманае і атрымаць пад праграму крэдыт ад камерцыйных банкаў у памеры 100 мільёнаў долараў, упэўнены міністр Лявонаў, Беларусь зможа адмовіцца ад імпарту зерня і нарэшце накорміць наш народ. Цікава толькі, як у нашым раёне ўспрымуць гэтыя рэформы, бо ў нас моцныя ўсё яшчэ пракамуністычныя настроі.

ПАЗІЦЫЯ

Мо хопіць вінаваціць дэмакратаў?

БЕЛАРУСЬ у крызісе. Выхаду з яго пакуль што не відаць. Нічога новага пакуль не прапанавала і каманда Прэзідэнта, за выключэннем актыўнага росту цэн (на некаторыя тавары яны сталі вышэй сусветных) і ўзмацнення славутай адміністрацыйна-каманднай сістэмы. З вуснаў многіх пастаўчан і жыхароў раёна можна пачуць, што ў крызісе вінавата дэмакратыя. Гэта слова стала як бы зневажальным, а непасрэдныя віноўнікі — дэмакраты, якія сядзяць ва ўладзе.

Але ці ведаюць яны ўвогуле, што такое дэмакратыя. Асноўныя прыкметы дэмакратычнага грамадства можна выразіць наступным:

— прадастаўленне максімальных правоў і свабод грамадзянам;

— мінімальнае ўмяшанне ў жыццё грамадзян дзяржавы;

— грамадзянам дазволена ўсё, што не забаронена законам;

— дзяржаве забаронена ўсё, што не дазволена законам;

— абавязковае і няўхільнае прытрымліванне законаў усімі членамі грамадства, незалежна ад іх грамадскага становішча;

— гаранты дзяржавы перад грамадзянамі ў абароне іх правоў, свабод, уласнасці.

Натуральна, калі б дэмакраты былі ва ўладзе, гэтыя асноўныя палажэнні ўвасобіліся б у наша жыццё ў выглядзе розных законаў, пастаноў, указаў. Спынімся на гэтых палажэннях падрабязней. Адлік можна браць з 1991 года, таму што часта чуем: «Дэмакраты развалілі СССР».

Якіх правоў і свабод прыбавілася? Па-ранейшаму чыноўнік, кіраўнік можа ўсё, падначаленыя ж так і засталіся бяспраўнымі.

Колькасць функцый дзяржавы павялічылася, штат чыноўнікаў перавысіў іх колькасць у 80-я гады. Вырасла справаздачнасць, колькасць пастаноў, указаў, з'явіліся новыя чыноўныя структуры, якія жывуць за наш кошт.

У дзяржаве ўведзена столькі абмежаванняў жыцця і дзейнасці грамадзян, што практычна кожнае дзеянне рэгламентавана якім-небудзь дакументам. Шмат чыноўнікаў — шмат указанняў.

Чыноўніку, кіраўніку дазволена ўсё. Часта гэта хаваецца за дэпутацкім мандатам, таму што па закону дэпутаты ўсіх узроўняў крымінальнай і адміністрацыйнай адказнасці не належаць. Раскрадаецца дзяржава, страты налічваюць многія мільёны долараў ЗША, будуюцца катэджы-палацы, кошт якіх нярэдка перавышае 20-гадовую зарплату чыноўніка. У той жа час у турме сядзяць людзі, якія ўкралі каштоўнасцей усяго на 50—100 долараў.

У Германіі на большую суму штрафуюць міністра замежных спраў за няправільную паркоўку аўтамабіля і ён без пярэчання плаціць. А былы прэм'ер-міністр Беларусі падпісвае дагавор з замежнай дзяржавай, у якім парушае адразу тры артыкулы толькі што прынятай Канстытуцыі — вышэйшага Закону краіны. Правы і ўласнасць ёсць толькі ў начальства.

Дык дзе ж дэмакратыя і дзе дэмакраты ва ўладзе?

Уладзімір АЛЬФЕР, старшыня Вілейскай раённай арганізацыі аб'яднанай дэмакратычнай партыі Беларусі.

Будзе адзін дэпутат

Як паведаміў наш уласны карэспандэнт у Мінску Уладзімір Семянцоў, спікер парламента М. Грыб пры сустрэчы з групай журналістаў у кулуарах Вярхоўнага Савета заявіў, што на наступным пленарным паседжанні праз два тыдні будуць разгледжаны Законы «Аб прэзідэнце» і «Аб Вярхоўным Савеце», якія практычна падрыхтаваны ў камісіях. У адпаведнасці з новым законам аб выбарах значна зменшана з 360 да 260 колькасць выбарчых акруг. Хутчэй за ўсё наш Пастаўскі раён ў новым парламенце будзе прадстаўляць адзін народны абраннік. На думку кіраўніка Вярхоўнага Савета на тое, каб «перакроіць» акругі спатрэбіцца паўтара месяца.

АЛЕСЬ КАСЦЕНЬ

Княжае вяселле

Два немаленькія чыны,
Каб паяднацца капіталамі
Ды і ў хаўрусе быць трывалымі,
Рашылі так, як з даўніны:
Твая дачушка, мой сынок
Няхай да згоды нашай жэняцца,
А потым злюбяцца — дзе дзенуцца,
Бо будзе поўны ў іх дамок.
Звялі няўзнакі маладых,
Абгаварылі дні вясельныя:
Князі ж усё-такі — удзельныя:
Няхай захопіць быдлу дых,
Няхай запомняць надалей,
Што не абдзелены мы сілаю,
Грашыма.
    Ну і ўладу мілую
Трымаць нам будзе весялей.
Але сваёй казны шкада:
Дык ёсць жа грошы і дзяржаўныя,
Няўжо мы гэткія няспраўныя,
Каб нам крэдытаў тых не даць?..
Адзін вясковы быў то князь,
Другі ад паліўнае мафіі
(Вы сустракалі фатаграфіі —
Шчэ не хаваюцца ад нас).
За тыдні тры калгасны клуб
Для ўсіх вяскоўцаў быў зачынены,
Рамонт у ім такі учынены —
Да змены ацяпляльных труб.
Ну а шпалеры на сцяну:
Такія ў «Розе» калі й бачылі.
Бабулькі трубку ажно лашчылі,
Прынёс ім вартаўнік адну.
Бюджэт Савета на ўвесь год —
Не меней
    з тым рамонтам ляснула.
Бурчэлі ў вёсцы:
«Што ж, не ўласнае.
Нашто нам гэта між нягод?»
Але глядзець сыйшліся ўсе
(І мерзлі вечарам пад вокнамі):
Як ад здзіўленне болей вохкала
Застолле ў княжае красе.
А быў не просты ўсё народ,
Не людзі — спрэс вага і сувязі,
Ды з'есці ж усяго не здужалі,
Прысмакі ўгноілі гарод.
Калгасных,
    тых было няшмат,:
Да князя асабіста блізкія.
За запрашэннем жа як рыскалі,
Нібыта рай там акурат!
Адзін калгасны брыгадзір
(Не дапусцілі) —
Тыдзень покатам.
І напіваўся быццам блёкату.
Аднойчы крыкнуў:
— Ну, глядзі!
Я дакажу, які ты ёсць,
Адкуль багацце выйшла вашае...
Цяпер ён жонку і застрашвае
Ды без работы ў хаце госць.
А вось паэт мясцовы, той
З высокай міласці быў кліканы,
З паклонам оду сваю выканаў.
Ды так хваліў вясельны стол!
Спяваў для іх раённы хор,
У бубен фалькларысты гакалі.
Пачаставалі іх прысмакамі,
Смялейшы і бутэльку спёр.
Таўклося шмат вакол людзей:
Пакаштаваць ці глянуць княжае.
Чаму яно нас так прываблівае,
Багацце,
    што не нам ідзе?
Чаму маўклівы мой народ,
Бяздольны,
    бэшчаны,
        пужаны,
Рабаўніку не пагражае,
А зазірае шчыра ў рот?
Калі, па праву сілы, князь
У тым стагоддзі паўзабытым
Пад сані соль, то снег нібыта,
Ты поўз збіраць яе у гразь.
Калі нядаўна камуніст,
Які твайго застрэліў брата,
Цябе ж выводзіў вінаватым,
Ты быў нібы абвялы ліст.
Рабуюць сёння і жаруць
У клубе, на тэлеэкране.
Нібы ўчарашнія сяляне —
Але ўжо нам чужая жмудзь.
Такі асобна чалавек,
Ідзе ён рэдка шляхам Бога.
Ну а народ?
Яго дарога?
У ачмурэнні з веку ў век?

За наша жаночае шчасце і шчасце нашых дзяцей

Усё цяжэй становіцца жыць. Даражае і неймаверна даражае абсалютна ўсё. Расце злачыннасць, зніжаецца нараджаемасць у грамадстве. Разбураецца прырода, раставараецца духоўнасць. Маладыя і поўныя сіл людзі губляюць працу. Усё больш мацнее пачуццё роспачы, страху.

Усё больш жанчын, маці, узвальваюць на сябе вялізныя сумкі з таварамі, адпраўляюцца на кірмашы Расіі, Літвы, Польшчы. Іх зневажаюць мытнікі і пагранічнікі, з іх рвуць хабар, іх адкрыта называюць спекулянтамі, хаця ні адзін з чыноўнікаў не цікавіцца ў такой спекулянткі: чым яна заўтра збіраецца карміць сваіх дзяцей.

Гэта — нармальна? Я гавару не новае пра жанчыну, захавальніцу хатняга ачагу, якая сёння грамадствам ставіцца ў невыносныя ўмовы. А яшчэ ёсць пастаяннае пачуцце страху, вымушанае ўгодчанне перад начальствам у боязні згубіць малааплочваемую але ж работу.

Я тут не звяртаюся да насельніц квітнеючых асабнякоў. Хаця і там жонкі жывуць пад пагрозай згубіць усё, і мужа ў тым ліку.

У той жа час я гляджу, як раніцою, выстаўляючыся, з паблажлівым выглядам, ідуць на службу чыноўныя дамы. Яны, тыя з нас жанчын, хто належыць да мясцовага кіравання, атрымліваюць не толькі салідную штомесячную пайку, але і абарону, заўсёдную абарону гэтага строя, які ўжо каторы год канае. Непатапляемыя? Вось ім так званыя дэмакраты перашкаджаюць.

Але сёння я звяртаюся да так званых жанчынсаўкоў. Хто мы? Ёсць крыўды, і няма пакрыўджаных? Парадокс. Абураюцца практычна ўсе, і ніхто канкрэтна. Таму што гэта ў правінцыі пагражае пакараннем. Колькі ж яшчэ цярпець? Даносім абутак і адзенне, яшчэ раз зашыем парваныя калготкі, дачакаемся чарговага павышэння цэнаў...

Змагацца можна, толькі абурыўшыся. Але ўсё больш сярод нас поўнасцю абыякавых, якім да самага краю ісці маўкліва і панура.

Але давайце хоць пра дзяцей сваіх успомнім. Іх жа лёс залежыць і ад нас. Балюча бачыць дзяцей, якія ідуць раніцою, як даўна заведзены механізм, у спёку і холад, на калгасныя плантацыі. Ідуць па загаду дарослых, якія не могуць абысціся без дзіцячай працы, якім выгадна абыходзіцца гэтай працай. Ідуць з сухім пайком, матыгай ці вядром, ідуць маленькія рабы сельскай мясцовасці на ненавісны ім, а часам і непасільны прыгон. І ў той жа час дарослыя дзядзі і цёці сядзяць без работы. Колькі атрымліваюць гэтыя маленькія працаўнікі за сваю працу? Які ўзровень траўматызму? Не яўнага, а схаванага, які праявіцца значна пазней? А як кампенсаваць месяцы, патрачаныя не на вучобу, а на працу ў калгасе? Хто зможа параўнаць узровень ведаў сталічнага і правінцыйнага школьніка?

Мы абавязаныя знайсці выйсце самі. Выйсце адно — у аб'яднанні. Калі, натыкнуўшыся на хамства прадаўца, мы атрымалі б падтрымку ад чаргі — то праўда была б на нашай старане. Так і ў грамадстве. Выйсце ў аб'яднанні, у атрыманні доступу да інфармацыі, у магчымасці ўздзейнічаць на органы ўлады і удзельнічаць у іх рабоце.

Такі аб'ядноўваючы пачатак ёсць. Гэта — «Жаночая грамада», сацыял-дэмакратычны жаночы рух Рэспублікі Беларусь. У кастрычніку ў Мінску адбыўся першы з'езд «Жаночай грамады». Арганізацыя афармленая як юрыдычная асоба, дзейнічае на прынцыпах гаспадарчага разліку, мае свой рахунак, кантакціруе з іншымі рухамі.

Яе мэта — барацьба за правы жанчын і дзяцей, адстайванне іх эканамічных інтарэсаў, прававых інтарэсаў, выступаць гарантам сям'і, абараняць мацярынства і дзяцінства, справу міру, чысціню прыроды. «Жаночая грамада» прапагандуе і адстойвае каштоўнасці сацыял-дэмакратыі: свабоду, роўнасць, салідарнасць, сацыяльную справядлівасць, правы чалавека. Для дасягнення сваіх мэт вылучае прадстаўнікоў у органы ўлады, выступае ў сродках масавай інфармацыі, удзельнічае ў мірных акцыях, супрацоўнічае з уладамі.

Удзельніцамі «жаночай грамады» могуць быць жанчыны пасля 18 гадоў, якія пісьмова выказалі пажаданне супрацоўніцтва.

У вас ёсць праблемы, прапановы? Рада «Жаночай грамады» размяшчаецца па адрасу: 220026, Мінск, Партызанскі праспект, д. 83, кв. 53, тэлефон 46-46-91. У Паставах можна звяртацца ў рэдакцыю газеты «Сумежжа» альбо па тэлефоне 2-25-26 пасля 17 гадзін.

Мілыя жанчыны! Замкнуўшыся ў сваім коле праблем і трывог, вы не забяспечыце бяспекі сваёй сям'і, дзяцей. Прыйдзе моцны Хам і раструшчыць усё. Далучайцеся да руха. Ён толькі нараджаецца, і ад нас залежыць яго дзеяздольнасць, а разам з тым і наша будучыня.

Дапаможам адна адной!

Валянціна ГУЧЫК.

За сумесныя дзеянні

выказаліся прадстаўнікі мясцовых арганізацый розных палітычных партый і рухаў дэмакратычнага накірунку, якія сабраліся на сустрэчу ў Міёрах.

У сустрэчы прынялі ўдзел прыхільнікі і сябры БНФ, БСДГ, ПНЗ з Міёрскага, Браслаўскага, Глыбоцкага, Пастаўскага, Верхнядзвінскага раёнаў, а таксама супрацоўнікі надпалітычнай асацыяцыі «Геапалітыка, інтэграцыя, прагрэс» з г. Мінска.

Вынікам абмену думкамі аб палітычнай сітуацыі ў краіне і прадстаўленых на сустрэчы рэгіёнах стала прыняцце сумеснай рэзалюцыі, якая і прапануецца ўвазе нашых чытачоў.

РЭЗАЛЮЦЫЯ

ПРАДСТАУНІКОУ ДЭМАКРАТЫЧНЫХ СІЛ

Мы, прадстаўнікі дэмакратычных сіл, з сумам канстатуем, што ў грамадстве працягваецца нагнятанне напружанасці і шпаркае расслаенне на бедных і багатых. Гэта ніяк не спрыяе стабільнасці і грамадскаму адзінству. У гэтых варунках мы зазначаем, што выхад з крызісу немагчымы без паслядоўнага і глыбокага рэфармавання эканомікі, умацавання дзяржаўнасці і суверэнітэту, настойлівага правядзення дэмакратычных рэформ.

Мы засяроджваем увагу на тым, што палітычны і інтэлектуальны патэнцыял дэмакратычных сіл застаецца незапатрабаваным. Дэмакраты не сказалі свайго слова ў палітыцы, эканоміцы і культуры. Першыя крокі прэзідэнцкай каманды сведчаць, што яе члены не маюць устойлівай палітычнай лініі, дэманструюць рознаварыянтнасць падыходаў, прымаюць часам супярэчлівыя рашэнні.

У такім становішчы мы лічым неабходным яднанне ўсіх стваральных, патрыятычных і дэмакратычных сіл нашай Бацькаўшчыны для дасягнення агульнай мэты — перамогі на набліжаючыхся парламенцкіх выбарах. Мы ўпэўнены, што прынцыповых супярэчнасцей у дэмакратычным руху няма. Мы павінны згуртаваць усю сваю моц вакол галоўных для кожнага з нас прынцыпаў:

1. Дэмакратыя, якую мы разумеем як жорсткую канстытуцыйную законнасць і парадак.

2. Рыначныя рэформы, толькі праз якія мы зможам зрабіць нашу Бацькаўшчыну заможнай і квітнеючай.

3. Рэалізаваць гэтыя мэты мы зможам толькі ва ўмовах дзяржаўнасці і суверэнітэту Беларусі, бо толькі гэта дазволіць нашаму народу самому вызначыць свой лёс.

Мы заклікаем усе дэмакратычныя партыі адмовіцца ад неабгрунтаваных амбіцый і прэтэнзій на гегемонію ў дэмакратычным руху. Толькі саюз роўных на падставе дэмакратыі і ўзаемнай павагі дасць нам магчымасць прадэманстраваць лепшы ўзровень палітычнай культуры і інтэлекту.

Мы лічым, што падрыхтоўку да маючых адбыцца парламенцкіх выбараў неабходна пачаць ужо сёння. Для гэтага патрэбна:

1. У кожнай выбарчай акрузе пачаць перамовы аб вылучэнні аднаго дэмакратычнага кандыдата. Пры гэтым кіравацца не партыйнай прыналежнасцю кандыдата, а яго сумленнем і прыхільнасцю выкладзеным вышэй прынцыпам, а таксама шанцамі яго перамогі.

2. У тых акругах, дзе ёсць дамоўленасць аб агульным кандыдаце, стварыць агульны перадвыбарны штаб з прадстаўнікоў усіх дэмакратычных партый, існуючых у дадзенай акрузе, выкарыстоўваючы пры гэтым магчымасць надпартыйнай асацыяцыі «Геапалітка, інтэграцыя, прагрэс».

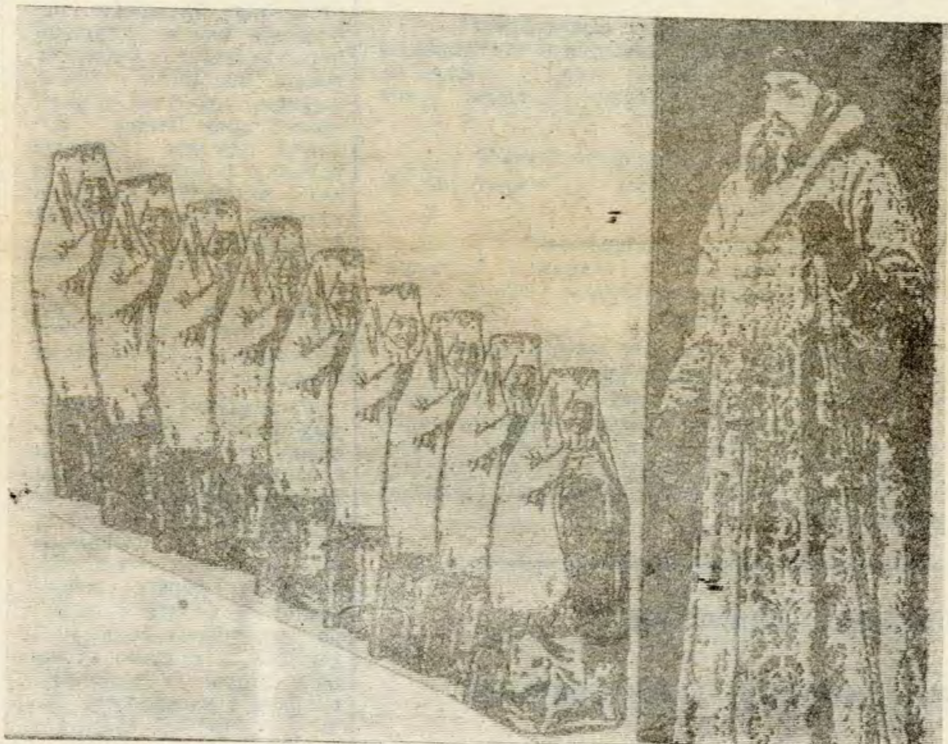
3. У тых акругах, дзе не ўдасца знайсці паразуменне аб агульным кандыдаце, у час перадвыбарнай кампаніі ўстрымлівацца ад узаемнай крытыкі, а ў другім туры выбараў падтрымліваюць прайшоўшага дэмакратычнага кандыдата.

Мы звяртаемся да журналістаў, у першую чаргу дзяржаўных выданняў, з просьбай не забываць, што яны знаходзяцца на ўтрыманні не дзяржавы, а падаткаплацельшчыкаў. Іх прафесійны абавязак — не замоўчваць аб дзейнасці дэмакратычных партый і рухаў, а аб'ектыўна і ўсебакова асвятляць яе.

Мы звяртаемся да кіраўнікоў прадпрыемстваў, калгасаў і саўгасаў, якія ўпэўнена сталі на рашучыя пераўтварэнні, сумленных прадпрымальнікаў, перадавых рабочых, прагрэсіўных супрацоўнікаў дзяржапарату, да ўсіх каму не абыякавы лёс Бацькаўшчыны, хто хоча, каб мы прыйшлі да грамадства роўных магчымасцей і сацыяльных гарантый, з прапановай аб'яднацца вакол дэмакратычных сіл і выступіць на выбарах адзіным блокам.

Ужо зараз шмат хто з народа, нягледзячы на багацце выбару, альтэрнатывы дэмакратычным пераўтварэнням не бачыць.

Меняў ён сваіх жонак як пальчаткі

(Заканчэнне. Пачатак у № 19)

МАРЫЯ ДАЎГАРУКАЯ

Праз паўтары гады, у лістападзе 1573-га, цар жаніўся ізноў на княжне Марыі Даўгарукай. Іван ужо не прасіў духоўнага дазволу. Гэты шлюб самы кароткі. Раніцай пасля першай шлюбнай ночы, цар выйшаў з адпачывальні і загадаў запрагчы коней — ехаць у Аляксандраўскую слабаду. У Маскве было холадна. Маладая царыца надзела футру. Вазкі спыніліся каля сажалкі. Ля краю палонкі стаяла высокае крэсла. Цар сеў на яго. Малюта Скуратаў абвясціў аб царскім рашэнні: «Даўгарукія здрадзілі цару, павянчалі яго на княжне, а княжна яшчэ да вянца закахалася з некім, і пра тое цару ведама не было. Вырашыў цар аддаць Марыю на волю Божую».

Воля Божая была страшэннай: разам з вазком скручанае цела Марыі апусцілі ў шырокую палонку.

ГАННА ВАСІЛЬЧЫКАВА

Ганне было 17, калі яе ўбачыў у князя Васільчыкава цар. Ён адразу ж захацеў на ёй жаніцца. Патрыярх і епіскап шлюб не прызналі. Але цар ужо і не жадаў гэтага прызнання. З Ганнай ён пражыў тры месяцы. Яна была яму жонкай ня жонкай, каханкай не каханкай. Скончыла свой шлюбны век у манастыры.

ВАСІЛІСА МЯЛЕНЦЬВА

Яна была жонкай царскага страмяннога МІКІТЫ. Манарх, ведаючы аб прыгажосці Мікітавай жонкі, загадаў яму з'явіцяа з жонкай у палац. Страмянны, спаслаўшыся на хваробу, не з'явіўся. Другі раз назваў цар — і зноў Мікіта не прыйшоў. Тады Іван сам прыйшоў у хату Мяленцьвых. Ды не адзін, а з Малютай Скуратавым. Той пачаставаў Мікіту віном. Усё зразумеў Мікіта, а не прыгубіць не змог. Асушыў чарку і зышоўся страшэнным крыкам ад болю. Праз некалькі дзён Васіліса з'явілася ў палацы і стала ў ім гаспадыняй. Два гады трымала ў руках Васіліса Івана. Але аднойчы — западозрыў цар благое, загадаў Малюце наведацца ў пакоі царыцы. За полагам ложа той знайшоў маладога прыгажуна Івана Колычава. На наступны дзень Аляксандраўская слабада праводзіла дзве труны.

НАТАЛЛЯ КОРАСТАВА

Восьмай жонкай стала Наталля Корастава, пляменіца наўгародскага епіскапа Леаніда. Пазнаўшы пра намер цара, ён заявіў, што хутчэй заб'е пляменіцу, чым аддасць яму на здзек. Цар пацешыўся — цела архіепіскапа, зашытае ў мядзвежае футра, аддаў на разарванне сабакам. Наталля супраць волі сваёй апынулася ў царскім палацы, а затым знікла.

МАРЫЯ НАГАЯ

Высокая, статная, з доўгаю касой ніжэй пояса, Марыя паланіла многіх. Да гэтага часу сасватана яна была з іншым жаніхом. Але бацька Марыі аб гэтым цару пярэчыць не стаў. У 1580-м годзе адгулялі ў Маскве апошняе 9 весялле цара.

Кароткі катэхізм хрысціянскай навукі

(Працяг. Пачатак у №№ 1, 3, 5, 8, 13—17 за 1994. №№ 17—22 за 1993 г.)

134. Хто звычайна выконвае абрад хросту?

Звычайна выконвае абрад хросту святар. Аднак у выпадку патрэбы хрысціць можа кожная асоба.

135. Якую ласку атрымліваем у сакраманце хросту?

У сакраманце хросту атрымліваем асвячальную ласку, дзякуючы якой стаемся ўдзельнікамі Божага жыцця.

136. Ці ў хросце атрымліваем адпушчэнне грахоў?

У хросце вызваляемся ад першароднага граху, і — у выпадку хросту дарослых, — атрымліваем адпушчэнне ўсіх нашых мінулых асабістых правінаў.

137. Што такое сакрамант хрызмавання?

Хрызмаванне — гэта сакрамант, у якім хрысціянін, праз памазанне святым алеем і малітву, атрымлівае ласку Святога Духа непахісна і мужна вызнаваць сваю веру, набожна жыць і ў разе патрэбы аддаць жыццё за Хрыста.

138. Хто выконвае абрад хрызмавання?

У Рымскім абрадзе хрызмаванне выконвае звычайна біскуп, праз ускладанне рук, знак крыжа алеем святым (мірам) і малітву. Ва Усходнім абрадзе хрызмаванне звычайна выконвае святар адразу пасля хросту.

139. Як дзейнічае сакрамант хрызмавання?

Сакрамант хрызмавання павялічвае асвячальную ласку, дае асаблівую дзейную ласку і кладзе на душы незнішчальны знак (характар) сведка і воя Хрыстовага.

140. Які найвялікшы з усіх сакрамантаў?

Найвялікшым з усіх сакрамантаў з'яўляецца сакрамант Святой Эўхарыстыі.

141. Што такое Святая Эўхарыстыя?

Святая Эўхарыстыя — гэта сакрамант і ахвяра, у якой Езус Хрыстос пад выглядам хлеба і віна ахвяруецца і даецца верным.

142. Калі Хрыстос устанавіў Эўхарыстыю?

Хрыстос устанавіў Эўхарыстыю на Апошняй Вячэры: «Калі яны елі, Езус, узяўшы хлеб, блаславіў яго і, разламаўшы, даў ім і сказаў: «Бярыце, ешце, гэта цела Маё». І, узяўшы чашу і аддаўшы хвалу, даў ім, і ўсе пілі з яе. І сказаў ім: «Гэта кроў Мая Новага Запавету, якая праліваецца за многіх») Мк. 14:22—24).

ДЛЯ ДОМА, ДЛЯ СЯМ'І

Калі няма накрывак

Пры хатнім кансерваванні ў шкляной тары можна абысціся без накрывак. Зрабіць гэта няцяжка. Гарлавіну пасудзіны накрываюць поліэтыленавай плёнкай у адзін слой, краі апускаюць уніз і абмотваюць лёскай або трывалай ільняной ніткай не менш чым паўтара дзесяткамі віткоў. Плёнка пры гэтым павінна быць моцна нацягнута.

Стэрылізуюць слоікі як звычайна. Пры награванні плёнка ўзнімаецца, пры астыванні ўцягваецца ў слоік, але не рвецца. Гэта пацвярджае герметычнасць кансервацыі. Пры працяглым захоўванні, каб пазбегнуць выпадковых прарываў плёнкі, на гарлавіну слоікаў кладуць старыя металічныя накрыўкі або кружочкі з кардону.

Ёсць старадаўнія спосабы кансервавання без накрывак. Слоікі, бутэлькі запаўняюць да краёў нарыхтоўкамі з агароднiны і закаркоўваюць так, каб паміж коркам і змесцівам посуду не заставалася прасторы. Заліваюць коркі парафінам, абвязваюць рыльца палатном, намочаным у парафіне.

Надзейна закаркаваць слоікі з хатнімі нарыхтоўкамі можна і з дапамогай воску. Пасля звычайнага напаўнення і стэрылізацыі слоікаў на паверхню змесціва льюць расплаўлены воск. Таўшчыня слоя павінна быць каля двух сантыметраў Такім чынам атрымліваецца герметычная накрыўка, якая выключае пападанне паветра.

«БЕЛЫЯ ПЛЯМЫ» ГІСТОРЫІ

ВАЛЕРЫЙ КРАСОЎСКІ

Што такое сапраўдны бальшавік?

ДАКУМЕНТАЛЬНЫ НАРЫС

Яшчэ нядаўна Ленін быў для многіх Богам. Ён і мудры, і бліскучы арганізатар, і самы чалавечны. Але вось па кропельках, праз таўшчыню мармуру і пазалоты, стала прасочвацца праўда — чытач ужо знаёмы з многімі раней засакрэчанымі фактамі. А зараз адкрыліся новыя дакументы. Яны паказваюць нам сапраўднага Леніна, страшнага дыктатара і авантурыста да вар'яцтва ў палітыцы.

... Адразу ж пасля кастрычніцкага перавароту Ленін аб'явіў «атаку красногвардейцев на капитал». Былі захоплены дварцы, уключаючы Зімні, абрабаваны банкі, ювелірныя магазіны, касы буйных гандлёвых прадпрыемстваў, прыватныя касы ўзаемадапамогі, банкаўскія філіялы на заводах. Неўзабаве вышла распараджэнне: «Служащие государственного банка, отказывающиеся признать правительство рабочих и крестьян — Совет народных комиссаров — и сдать дела по банку, должны быть арестованы. Председатель СНК В. Ульянов (Ленин), секретарь СНК Н. Горбунов».

Прычынай успышкі ленінскага гневу былі дзве абставіны. Па-першае, нежаданне банка адкрыць месца свайго сховішча золата, па-другое, невыкананне, што б вы думалі, прадпісання Леніна адкрыць для яго асабісты рахунак і перавесці на яго з актываў банка пяць мільёнаў залатых рублёў з наступным запатрабаваннем на гэты рахунак любых сум без якога-небудзь права адмовы. Грошы з гэтага рахунка мог здымаць толькі Ленін ці Гарбуноў.

Распіхаўшы па замежных банках нарабаванае, члены ленінскага ЦК, як і іх правадыр, ні ў чым не адмаўлялі сабе на гістарычнай радзіме Жылі, як правіла, у старажытных асабняках, мелі слабасць да дарагой мэблі, сталовага золата і серабра, каштоўных сервізаў і дываноў, а таксама да карцін старых майстроў. Шынелі і касавароткі былі ў іх чымсці накшталт спецвопраткі.

У асабняках нават быў захаваны стары вымуштраваны штат прыслугі, дварэцкія і повары. У самы разгар небывалага голаду, калі паміралі штодзённа дзесяткі тысяч чалавек, «сціплы» Ільіч выгаварваў Гарбунову, што «икра вчера имела страшный запашок», «грибы были в безобразном маринаде» и нарэшце што «неплохо бы повара посадить на недельку в тюрьму». Але да гэтага бальшавіцкаму лідэру трэба было яшчэ дайсці праз гады выпрабаванняў і інтрыг.

На гістарычным гарызонце 20 стагоддзя фігуры Леніна, Сталіна, Гітлера стаяць побач. Усе яны ідэолагі, заснавальнікі або будаўнікі таталітарных рэжымаў. Але ўсё ж найбольш вялікім будаўніком, безумоўна, належыць лічыць Леніна. Гістарычная заслуга яго ў тым, што прымус, гэтая «повиальная бабка истории», стала мачахай многіх народаў Еўразіі. Дарэчы, цікавы штрых: дыктатары вызначаліся нізкім ростам: Ленін — 161 см, Сталін — 164 см, Гітлер — 158 см.

«Ну які дыктатар з Уладзіміра Ільіча? — гнеўна абурацца пакрыўджаныя ленінцы. — Рашэнні прымаліся калегіяльна». Сёння мы цудоўна разумеем, што славутай калегіяльнасцю добра маскіруюцца самыя дзікія рэчы. А праўда ў тым, што пасля Кастрычніка ніводнае прынцыповае рашэнне ўрада бальшавікоў не было прынята супраць волі Леніна. Што, безумоўна, зразумела: дыктатура — ці то «пралетарская», ці то фашысцкая, без дыктатараў не бывае.

Сведкі тых паслякастрычніцкіх дзён ужо ясна адрознівалі ролю кожнага з самых важных бальшавікоў. Вось што пісаў у сваіх дзённікавых запісах сацыяліст Жак Садуль, праз некаторы час прыцягнуты французскімі ўладамі да суда за сувязь з бальшавікамі: «8 студзеня 1918 г. Дыктатары пралетарыята пакінулі Петраград. Троцкі ў Брэсце. Ленін паехаў у Фінляндыю адпачываць на некалькі дзён... Гэта выдатныя людзі, правадыры натоўпу, якіх я яшчэ не бачыў».

Леніну ўдалося павярнуць кола гісторыі ў другі бок, у выніку чаго для соцень мільёнаў людзей усё гэта абярнулася трагедыямі. Іх наступствы яшчэ і сёння прыходзіцца у муках пераадольваць. Зараз ужо без сумнення бачна, што кастрычніцкі пераварот і камуністычныя эксперыменты пасля яго былі авантюрай чыстай вады.

Наогул усе «левыя» перавароты падобныя на ўгон авіялайнера. Спачатку поспех — самалёт ляціць па маршруту, указанаму ўгоншчыкамі. Але толькі да таго часу, пакуль не прыходзіцца садзіцца. Садзіцца ў канчатковым выніку прыходзіцца ў турму. Так і пераварот: спачатку поспех, дыктатура, ліквідацыя прыватнай уласнасці. Але гісторыя жорстка помсціць за прымус над сабою: эканамічнай адсталасцю, дэградацыяй грамадства, сацыяльнымі катаклізмамі, крывёю. Правадырам у рэшце рэшт прыходзіцца садзіцца ў турму. На жаль, не ўсім.

І вось ужо абсыпаецца пазалота з аблічча вялікага чалавека. Дарэчы, і раней было вядома, што Ільіч асабліва не цырымоніўся: «расстрелять», «запереть в концентрационный лагерь» і г. д., але сёння, калі «засвяціліся» некаторыя з трох з паловай тысяч пісьмаў, тэлеграм і запісак Леніна, якія захоўваліся з трох з паловай тысяч пісьмаў, тэлеграм і запісак Леніна, якія захоўваліся ў сакрэтных архівах ЦК і нідзе раней не друкаваліся, мы даведаліся і аб «ленінскіх прэміях» («Сто тысяч рублей за повешенного») і аб садысцкім захапленні дыктатара сваёй уладай («повесить, обязательно повесить!»... «Чем большее число представителей реакционного духовенства и буржуазии нам удастся по этому поводу расстрелять, тем лучше...»).

У расстрэльным фальклоры правадыра бальшавікоў сустракаюцца і своеасаблівыя шэдэўры, такія, напрыклад, як «... вывезти и расстрелять сотни проституток, спаивающих солдат, офицеров...».

Каго ж страляць: афіцэраў і «проституток, спаивающих солдат», або толькі прастытутак? Па сутнасці як у вядомым: «расстраляць нельга павесіць». Трэба думаць, што тых, хто растрэльваў, сумненні не мучылі, яны разумелі свайго правадыра з паўслова і афіцэраў наўрад ці ў жывых пакідалі. Але таленавітая маскіроўка відавочная. (Дарэчы, дзе Ільіч сустракаў прастытутак, якія гасцілі сваіх кліентаў гарэлкай? Не ў швейцарскіх ці прытонах? У бальшавіцкай жа Расіі прастытуткамі станавіліся, як правіла, жанчыны з інтэлігентных сем'яў, вымушаныя займацца гэтай справай, каб не памерці з голаду. Аб гарэлцы не магло і быць размовы).

Ленін быў своеасаблівым ідэалагічным суперменам: ён перамагаў усіх сваіх ідэалагічных праціўнікаў ці па крайняй меры адчуваў сваю перавагу над імі.

Агрэсіўны розум, які пастаянна трэніраваўся, здольнасць да звыш хуткага чытання...

Уладзімір Ульянаў у нашы дні ўпаўне магчыма стаў бы чэмпіёнам свету па хуткіх шахматах. Калі б не хвароба мозга, якая мучыла яго, як высвятляецца доўгія гады. У радаслоўнай Ульянава-Леніна ёсць башкіры, шведы, яўрэі. Гледзячы на яго скуласты твар, цяжка атарвацца ад думкі, што па яговых продках не прайшла незаўважанай шмат стагоддзяў таму назад мангольская арда. Ва ўсякім разе жорсткасць робіць яго падобным на гэтых ваяўнічых качэўнікаў.

У сямідзесятыя гады нашага стагоддзя казанскі прафесар Нафігаў спрабаваў, праўда беспаспяхова, надрукаваць сваю кнігу «Ленін ў Паволжы». У ёй утрымліваецца шмат раней невядомых звестак аб жыцці маладога Уладзіміра Ульянава. У прыватнасці, паведамляецца такі факт, што ў гімназіі Валодзя пачаў вучыцца на год пазней з-за хваробы галавы. Калі хлопчыка паказалі ўрачу па вачах, які лічыўся буйным спецыялістам у сваёй галіне, то ён прадказаў слепату і мазгавое захворванне.

(Працяг будзе).

«Сумежжа». Заснавальнікі: Беларуская сацыял-дэмакратычная Грамада і Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны. Рэгістрацыйны нумар 701 у міністэрстве інфармацыі РБ. Выходзіць два разы на месяц.

Рэдакцыйны савет А. Гарбуль, М. Гіль, А. Касцень, І. Сідаровіч, У. Шык, І. Атрахімовіч, Ф. Цыбульскі, А. Стахоўскі, Г. Гучык.
Рэдакцыя друкуе матэрыялы аўтараў, пазіцыю якіх не заўжды падзяляе.
Пішыце: 211840, г. Паставы, вул. Бальнічная, д. 11 Гілю М. Н. Тэлефануйце: 2-17-84, (пасля 19 гадзін)

Індэкс 63886. Тыр. 500
Пастаўская узбуйненая друкарня г. Паставы, вул. Ленінская, 42.
Падпісана да друку 17.11.94.
Зак. 1998.
Выдаецца на грамадскіх пачатках.